

آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی کشاورزی

مسعود بیژنی^۱، فرشاد مجیدی^۲ و عنایت عباسی^۳

۱- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۲- دانش آموخته کارشناسی‌ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۳- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

چکیده

نشر یافته‌های پژوهشی یکی از نیازهای اساسی جامعه علمی است. بر این پایه، آسیب‌شناسی فرآیند نشر و حفظ کیفیت آن‌ها، اولویت می‌یابد. نبود زمینه‌ی نشر به هنگام یافته‌های پژوهشی، به ویژه در کشاورزی، سبب بی نتیجه ماندن یافته‌های پژوهش‌گران می‌شود. از سوی دیگر، کیفیت نشر مقاله‌ها اهمیت بسیاری دارد. در این راستا، هدف این مقاله، آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی در عرصه کشاورزی بود. این تحقیق از نوع توصیفی است که با استفاده از یک پیمایش داده‌های مورد نیاز جمع‌آوری گردید. جامعه‌ی آماری پژوهش، شامل ۶۷۷۳ نفر از اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری کشاورزی دانشگاه‌های دولتی ایران بودند که ۳۶۳ نفر از آن‌ها (۱۰۶ هیئت علمی و ۲۵۷ دانشجوی دکتری) بر پایه جدول کرجسی و مورگان با استفاده از روش نمونه‌گیری سه مرحله‌ای انجام گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای بود که برای تأیید روایی ظاهری و محتوایی، در اختیار چند تن از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی قرار داده شد. هم‌چنین، پایایی پرسش‌نامه، با استفاده از ضریب پایایی θ ، تأیید شد ($0/93 \leq \theta \leq 0/72$). با کاربرد نظریه سه شاخگی، آسیب‌های نشر یافته‌های پژوهشی در سه حیطه‌ی زمینه نشر (شامل زمینه‌های دانشی، اخلاقی و نگرشی)، ساختار نشر (شامل ساختارهای سیاستی، بررسی و پذیرش، فرآیند داوری و چاپ) و رفتار نشر (شامل رفتارهای برنامه‌ریزی، سازماندهی، نگارشی و بازنگری) دسته‌بندی شده و گویه‌های تشکیل دهنده هر کدام رتبه‌بندی گردیدند. گویه‌های تشکیل دهنده کیفیت نشر و پیامدهای آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی نیز از نظر پاسخگویان رتبه‌بندی شدند. با استفاده از تحلیل عاملی، چهار عامل آسیب‌شناختی داده‌سازی و اولویت‌ها، فرآیند داوری، اصول نگارشی و منابع و هزینه‌ها در نشر یافته‌های پژوهشی کشاورزی استخراج شدند. در پایان، بنا بر یافته‌ها، پیشنهاد‌های کاربردی چندی ارائه شد.

نمایه واژگان: آسیب‌شناسی نشر، کیفیت نشر، نظریه سه شاخگی، پژوهش کشاورزی، نشر یافته‌های پژوهشی.

نویسنده مسئول: مسعود بیژنی

رایانامه: mbijan@modares.ac.ir

دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۲۰ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۰۶

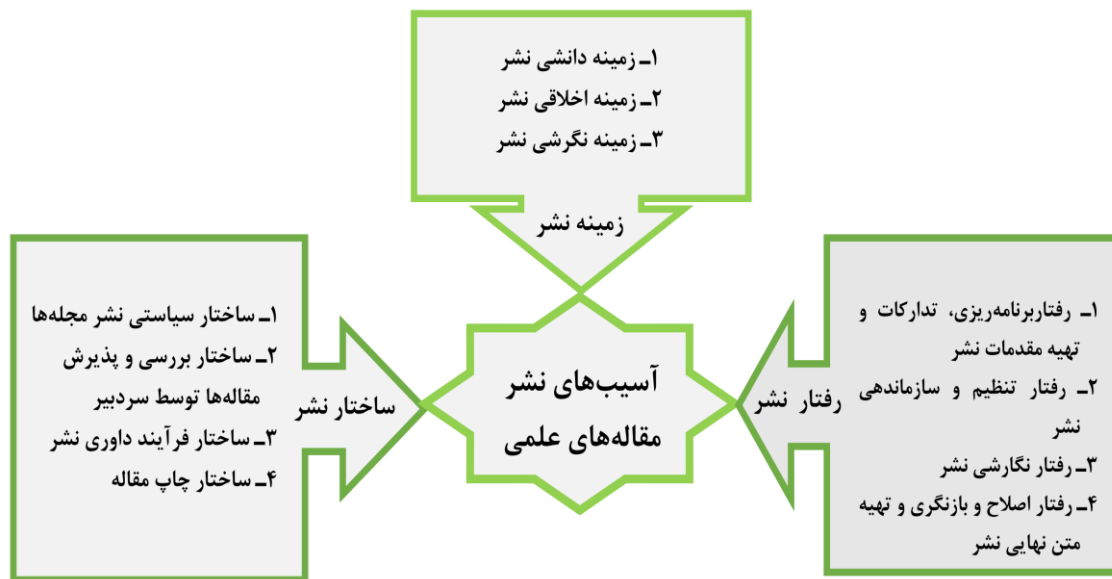
مقدمه

امروزه، یکی از شاخص‌های علم سنجی و دانش آفرینی، توسعه‌ی شمار مقاله‌های علمی و شمار استنادهایی است که به این مقاله‌ها می‌شود (سنگوال، ۲۰۱۳). در واقع، می‌توان گفت، امروزه، نشر علمی یک جزء جدایی‌ناپذیر توسعه در نظر گرفته می‌شود (اینشتین، ۲۰۱۵). در این راستا، پژوهش‌گران و به ویژه اعضای هیأت علمی و دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی می‌کوشند در کارنامه خود تا حد امکان، شمار بیش‌تری مقاله، داشته باشند (سنگوال، ۲۰۱۳). اهمیت انتشار چنین مقاله‌هایی در حدی است که نشر آن‌ها، در مجامع علمی، تنها راه تولید علم به شمار آمده و گسترش دانش در گرو نگارش چنین مقاله‌هایی است. به عبارت دیگر، وجود چنین انتشاراتی بیانگر پویایی، بقا و توسعه‌ی دوره‌های آموزشی و ارتقای سطح جامعه علمی و دانشگاهی است (اسلامی اردکانی، ۱۳۹۲). اما نشر مقاله‌های علمی در عرصه کشاورزی در مرحله‌های مختلف فرآیند نشر، از مرحله‌ی ایده پردازی، نگارش، داوری، پذیرش و چاپ درگیر آسیب‌هایی است (مجیدی و همکاران، ۱۳۹۵).

اگر چه نشر در هر رشته علمی، نقش بسیار مهمی را برای آسان‌سازی تبادل دانش، ایفا می‌کند و بدین وسیله گستره‌ی دامنه داری از دانش را فراهم می‌سازد، ولی باید گفت که مبادله مقاله‌ها بین نویسندگان و نشریه‌های ادواری بسیار پیچیده است؛ چرا که در یک مبادله، قانون، نقش مهمی را داراست و هر نشریه قوانین ویژه خودش را دارد (نامور و کوشا، ۱۳۹۱). اما فضای تولیدهای پژوهشی و علمی به صورت مقاله، چه از نظر اقتصادی و چه از جنبه‌های مدیریتی، رعایت اخلاق، امانتداری، تسهیم سودمندی‌های علمی، آموزش آداب و اخلاق بین استاد و دانشجو و... نبود زمینه ضابطه مندی دقیق را نشان می‌دهد (کازمی، ۱۳۸۷؛ کریشنان، ۲۰۱۳). از سوی دیگر در طول دهه گذشته شاهد رشد و افزایش مجله‌های عملی و نشر مقاله‌های پژوهشی در ایران بوده ایم. در این راستا، در ایران، ۱۴۶

نشریه دارای درجه علمی - پژوهشی، در حوزه کشاورزی فعالیت دارند که وظیفه برقراری ارتباط میان محققان و دانشجویان این حوزه را بر عهده دارند (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - معاونت پژوهش، ۱۳۹۳). آشکار است که این روند ناشی از گسترش آموزش عالی به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی است. گسترش آموزش عالی در ایران، هرچند واقعیتی انکارناپذیر است، اما با نبود زمینه تعادل میان گسترش کمی و کیفی همراه بوده است. در واقع، مشکل اصلی در پژوهش‌ها، یعنی نوآوری و خلاقیت به عنوان تجلی کیفیت از همین نقطه بروز می‌کند. بسیاری بر این باورند که بخش عمده‌ای از پژوهش‌ها و مقاله‌های برگرفته از آن‌ها در ایران، بدون نوآوری یا دانش نو است. در طول دو دهه اخیر نیز تکراری بودن بسیاری از پژوهش‌ها و اشباع متعاقب حوزه‌های مربوطه، همواره مورد انتقاد بوده است. به بیان دیگر، کمیت جایگزین کیفیت در عرصه تولید علم شده است. بر بنا شواهد نیز بسیاری از پایان‌نامه‌ها و مقاله‌های برگرفته از آن‌ها، کیفیت مورد انتظار را نداشته و از نظر موضوع تکراری‌اند (مجیدی و همکاران، ۱۳۹۶؛ خسروی و همکاران، ۱۳۹۵؛ صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷).

بستر نظری این پژوهش برگرفته از نظریه سه شاخگی بود که شامل زمینه نشر، محتوای نشر و ساختار نشر است. بر پایه این الگو، آسیب‌ها در این زمینه، علت‌ها، عامل‌ها و نارسایی‌های بنیادین و پایه‌ای دارند که هر ساختاری را در معرض بحران قرار داده و موجب می‌شوند که آن سامانه از رشد خود باز ماند. این عامل‌ها را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد که شامل، عامل‌های رفتاری^۱، ساختاری^۲ و زمینه‌ای^۳ می‌باشند. منظور از عامل‌های رفتاری همه‌ی عوامل مربوط به نیروی انسانی است که سامانه را تشکیل می‌دهند، مانند انگیزش، روحیه کار و رضایت (ذاکری پور و هکاران، ۱۳۹۰). عامل‌های ساختاری در برگیرنده مجموعه روابط منظم حاکم بر اجزای داخلی سامانه است که بدنه آن را می‌سازند، مانند ساختار سامانه‌ی، قوانین و مقررات و سرانجام

نگاره ۱- چارچوب نظری پژوهش

استفاده از یک پیمایش داده‌های مورد نیاز گردآوری شد. جمعیت مورد بررسی پژوهش شامل اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری کشاورزی دانشگاه‌های دولتی پنج قطب علمی ایران (جدول ۱) بودند که برابر آخرین آمار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۳۹۳ شمار آنان ۶۷۷۳ نفر (N=۶۷۷۳) بود. حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (کرجسی و مورگان، ۱۹۷۰)، ۳۶۳ نفر به دست آمد (شامل ۱۰۶ هیئت علمی و ۲۵۷ دانشجوی دکتری). انتخاب اعضای نمونه، در سه مرحله انجام گرفت. مرحله اول شامل انتخاب قطب‌های علمی کشور بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انجام شد. مرحله دوم که به انتخاب دانشگاه هدف از هر قطب اختصاص داشت با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، عملی شد و در نهایت در مرحله سوم، از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای با انتساب متناسب (که در آن گروه‌های آموزشی کشاورزی به عنوان طبقات مدنظر بودند)، استفاده شد (جدول ۱).

ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته بود که با بهره‌گیری از نظریه سه شاخگی

عامل‌های زمینه‌ای شامل محیط و شرایط بیرونی است که سبب ساز عامل‌های رفتاری و ساختاری هستند. نامگذاری این الگو نیز به نام سه شاخگی به این دلیل است که ارتباط بین عامل‌های ساختاری، رفتاری و زمینه‌ای به گونه‌ای می‌باشد که هیچ پدیده یا رویداد سامان‌های بیرون از تعامل این سه شاخه صورت نمی‌گیرد (همان).

با توجه به هدف کلی این پژوهش که شناسایی آسیب‌های نشر مقاله‌های علمی در عرصه کشاورزی از دیدگاه اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری بود، تلاش شد تا با مطالعه نتایج پژوهش‌های مرتبط، آسیب‌های نشر مقاله‌های علمی استخراج شوند و با استفاده از این مؤلفه‌ها چارچوب نظری پژوهش ارائه گردید (نگاره ۱).

بر پایه هدف کلی پژوهش و ادبیات نظری ارائه شده، چارچوب نظری پژوهش به صورت زیر ارائه شد.

روش‌شناسی

این پژوهش، از منظر دیدمانی از نوع کمی، از نظر هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی، از نظر میزان کنترل متغیرها، از نوع غیرآزمایشی و از نظر چگونگی گردآوری و تحلیل اطلاعات از نوع توصیفی بود که با

جدول ۱- شمار نمونه‌های مورد محاسبه برای هر دانشگاه

دانشکده	جامعه منتخب		نمونه منتخب		جمع
	دانشجویان دکتری	هیئت علمی	دانشجویان دکتری	هیئت علمی	
دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس (قطب اول)	۲۳۴	۷۸	۵۱	۱۷	۶۸
دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد (قطب دوم)	۱۹۷	۱۲۶	۴۳	۲۸	۷۱
دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه (قطب سوم)	۱۷۳	۶۵	۳۸	۱۴	۵۲
دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین اهواز (قطب چهارم)	۳۷۴	۷۷	۸۱	۱۷	۹۸
دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز (قطب پنجم)	۲۰۰	۱۳۹	۴۴	۳۰	۷۴
جمع کل	۱۱۷۸	۴۸۵	۲۵۷	۱۰۶	۳۶۳

جدول ۲- پایایی قسمت‌های مختلف پرسش‌نامه پژوهش

متغیر کلان	متغیر خرد	شمار گویه	θ
زمینه نشر	زمینه دانشی نشر	۷	۰/۷۶
	زمینه اخلاقی نشر	۱۰	۰/۷۷
	زمینه نگرشی نشر	۱۰	۰/۸۳
رفتار نشر	رفتار برنامه‌ریزی، تدارکات و تهیه مقدمات نشر	۸	۰/۸۷
	رفتار تنظیم و سازماندهی نشر	۸	۰/۸۴
	رفتار نگارشی نشر	۶	۰/۸۴
	رفتار اصلاح و بازنگری و تهیه متن نهایی نشر	۸	۰/۸۶
ساختار نشر	ساختار سیاستی نشر مجله‌ها	۸	۰/۸۴
	ساختار بررسی و پذیرش مقاله‌ها توسط سردبیر	۵	۰/۷۵
	ساختار فرآیند داوری نشر	۸	۰/۸۳
	ساختار چاپ مقاله	۶	۰/۷۲
کیفیت نشر علمی		۲۰	۰/۹۳
پیامدهای ناشی از آسیب‌شناسی نشر علمی		۲۲	۰/۸۹

نگاره ۱) طراحی شد. برای تأیید روایی ظاهری و محتوایی، در اختیار چندین از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی و شماری از سردبیران مجله‌های معتبر علمی - پژوهشی قرار داده شد تا پی برده شود که پرسش‌های پرسش‌نامه تا چه میزان معرف و منعکس‌کننده ویژگی مورد بررسی و ارزیابی است. هم چنین، برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از ضریب تتای ترتیبی استفاده گردید. جدول ۲، بخش‌ها و شمار گویه‌ها برای سنجش هر بخش (متغیر) و ضریب تتای ترتیبی را نشان می‌دهد. مقادیر محاسبه شده نشان داد که پایایی پرسش‌نامه برای انجام پژوهش، پذیرفتنی می‌باشد ($0/93 \leq \theta \leq 0/72$). متغیرهای پژوهش شامل، زمینه دانشی نشر، زمینه اخلاقی نشر، زمینه نگرشی نشر (مقاله)، رفتار برنامه‌ریزی، تدارکات و تهیه مقدمات نشر، رفتار تنظیم و سازماندهی نشر، رفتار نگارشی نشر، رفتار

اصلاح و بازنگری نشر، ساختار سیاستی نشر مجله‌ها، ساختار بررسی و پذیرش مقاله‌ها توسط سردبیر، ساختار فرآیند داوری نشر، ساختار چاپ مقاله‌ها و کیفیت نشر علمی بودند. برای سنجش این متغیرها از طیف لیکرت شامل موارد بسیار کم (۱)، کم (۲)، متوسط (۳)، زیاد (۴) و بسیار زیاد (۵) استفاده شد. پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها، کدگذاری، استخراج اطلاعات و انتقال آن‌ها روی رایانه انجام شد و پس از طی فرآیند داده‌پردازی، محاسبات آماری با نرم‌افزار SPSS²² صورت گرفت.

یافته‌ها

نتایج نشان داد، از شمار ۱۲۱ نفر از اعضای هیئت علمی، ۸۱ نفر (۶۹/۵ درصد) مرد و ۴۰ نفر (۳۰/۵ درصد) زن بودند. بیش‌تر آنان در محدوده سنی ۳۰

جدول ۳- رتبه بندی گویه های متغیر زمینه نشر علمی

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه	متغیر
۱	۰/۳۳	۱/۱۴	۳/۴۹	ناکارآمدی آموزش های ارائه شده به نویسندگان بازدارنده ای در زمینه ایجاد و توسعه دیدگاه های نو می باشد.	زمینه دانشی نشر
۱	۰/۳۳	۱/۱۱	۳/۳۶	بسیاری از نویسندگان اطلاعات لازم برای برنامه ریزی عملیاتی توسعه و نشر دیدگاه ندارند.	
۱	۰/۳۳	۱/۰۹	۳/۳۱	آگاهی نویسندگان در انتقال دیدگاه ها و تفکرهای به مخاطبان، محدود می باشد.	
۱	۰/۳۳	۱/۰۵	۳/۲۰	دانش نویسندگان در زمینه سازماندهی محتوای مقاله ها پایین می باشد.	
۲	۰/۳۴	۱/۱۷	۳/۳۸	پایین بودن توانایی تفکر حل مسئله نویسندگان بازدارنده ای برای خلاقیت و نوآوری در دیدگاه ها می باشد.	
۳	۰/۳۵	۱/۱۱	۳/۱۵	نویسندگان از اطلاعات لازم در زمینه ایده پردازی و توسعه ایده برخوردار نیستند.	
۴	۰/۳۸	۱/۱۶	۳/۰۸	نویسندگان نمی دانند در چه زمینه ها و موضوع هایی نیاز به تلاش دارند.	
۱	۰/۲۷	۰/۹۵	۳/۴۵	برخی از نویسندگان چگونگی آگاه کردن پاسخگویان از ماهیت پژوهش (روش تحقیق و سودمندی های آن) را در پژوهش های خود گزارش نمی دهند.	زمینه اخلاقی نشر
۲	۰/۲۹	۰/۹۷	۳/۳۱	نویسندگان در مورد چگونگی معرفی نقش، جایگاه و هدف خود به پاسخگویان توضیح نمی دهند.	
۳	۰/۳۰	۰/۹۵	۳/۱۹	نویسندگان در مقاله های خویش به رازداری اشاره نمی کنند.	
۴	۰/۳۲	۱/۱۳	۳/۵۵	برخی از نویسندگان به هنجارهای علمی و اخلاقی در انتخاب عنوان پای بند نیستند.	
۴	۰/۳۲	۱/۱۱	۳/۴۶	استانداردهای نقل قول مستقیم توسط نویسندگان رعایت نمی شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۵	۳/۲۹	نویسندگان بدون روحیه انتقادپذیری هستند.	
۵	۰/۳۶	۱/۲۰	۳/۳۲	یادآوری این نکته از سوی پژوهشگر به پاسخگویان که آنان در شرکت یا ترک همکاری شان در پژوهش، در هر زمان و بدون شرط خاصی آزاد هستند.	
۶	۰/۴۰	۱/۴۲	۳/۵۱	پژوهش ها باید تعهدنامه اخلاقی داشته باشند.	
۷	۰/۴۲	۱/۴۸	۳/۵۴	گاهی در مقاله ها نام افرادی به عنوان نویسنده اضافه می شود که هیچ سهمی در انجام و نگارش مقاله ندارند.	زمینه نگرشی نشر
۷	۰/۴۲	۱/۴۶	۳/۴۷	پژوهش ها باید از هرگونه غرض ورزی و تحقیر افراد و گروه ها به دور باشند.	
۱	۰/۳۱	۱/۱۰	۳/۵۸	نویسندگان از انجام پژوهش لذت کافی نمی برند و تنها برای تقویت مشخصات فردی خویش اقدام به نگارش مقاله می کنند.	
۲	۰/۳۲	۱/۱۲	۳/۴۲	باور نداشتن نویسندگان به این که تخلفشان توسط مجله ها و کنفرانس ها شناسایی می شود.	
۳	۰/۳۳	۱/۱۰	۳/۳۰	نویسندگان، مقاله های خویش را سودمند و مؤثر نمی دانند.	
۴	۰/۳۴	۱/۰۸	۳/۱۸	نویسندگان نسبت به پژوهشی که قصد انجام آن را دارند احساس وفاداری نمی کنند.	
۵	۰/۳۵	۱/۲۰	۳/۴۳	از نظر برخی نویسندگان، مقاله های آنان چالش برانگیز و هدفمند نیستند.	
۵	۰/۳۵	۱/۱۹	۳/۳۹	مربیان و آموزش گران برای یادگیری نویسندگان احساس مسؤلیت ندارند.	
۵	۰/۳۵	۱/۱۷	۳/۳۳	نویسندگان به پیامدهای ناشی از تخلفات خود نمی اندیشند.	
۶	۰/۳۶	۱/۲۷	۳/۴۹	مشوق های لازم برای انگیزش و افزایش تمایل به انجام درست پژوهش برای نویسندگان فراهم نیست.	
۷	۰/۳۸	۱/۳۰	۳/۴۰	احساس وظیفه داشتن به این که کار پژوهشی باید با صداقت انجام شود.	
۸	۰/۴۰	۱/۳۶	۳/۴۱	راحت طلب بودن نویسندگان بازدارنده ای بر سر راه خلق دیدگاه های جدید می باشد.	

میانگین کل: زمینه دانشی (۳/۲۸)، زمینه اخلاقی (۳/۴۱) و زمینه نگرشی (۳/۳۹)

* دامنه میانگین از یک تا پنج می باشد.

میانگین سن پاسخگویان (اعضای هیئت علمی و دانشجویان دکتری)، ۳۴/۶۳، کمینه ۲۴، بیشینه ۶۷، نما ۳۰ و میانه ۳۱ سال بود. افزون بر این، ۱۴۵ نفر (۶۵/۰ درصد) بدون پیشینه کار بودند. از سوی دیگر برای دانشجویان میانگین پیشینه کار ۲/۰۸ سال و

تا ۴۵ سال و ۴۵ نفرشان (۳۷/۲ درصد) بین پنج تا ۱۵ سال پیشینه کار داشتند. میانگین پیشینه کار برای آنان ۱۱/۷۹، نما ۲ و میانه ۱۱ سال بود. هم چنین، از ۲۲۳ دانشجوی دکتری، ۱۵۵ نفر (۶۹/۱ درصد) مرد و ۶۸ نفر (۳۳/۹ درصد) زن بودند.

مقاله‌ها وجود ندارد، با کمترین میزان ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول قرار گرفت. هم چنین، گویه‌ی نکته‌هایی که در راهنمای نویسندگان آمده است به طور دقیق توسط نویسندگان رعایت نمی‌شود، با بیش‌ترین میزان ضریب پراکندگی در رتبه آخر قرار گرفت.

در رابطه با متغیر رفتار نگارشی نشر، گویه‌های اصول و قواعد نشانه‌گذاری و شیوه خط فارسی در برخی از مقاله‌ها مد نظر قرار نمی‌گیرد، با کمترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول جای گرفت و گویه‌ی به طور معمول سبک مناسبی برای نگارش مقاله‌ها انتخاب نمی‌شوند، با بیش‌ترین میزان ضریب تغییرات، در رتبه‌ی انتهایی قرار گرفت.

برای متغیر رفتار اصلاح و بازنگری نشر، گویه‌ی به این که آیا حقایق نیازمند توضیح بیش‌تری است یا خیر، توجه نمی‌شود، با کمترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول جای گرفت و گویه‌ی نتیجه‌گیری مقاله‌ها بر پایه داده‌ها و تفسیرهای نمی‌باشد، با بیش‌ترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌ی انتهایی قرار گرفت.

بنا بر نتایج به دست آمده، در متغیر ساختار سیاستی نشر مقاله‌های علمی، گویه‌ی مجله‌ها اولویت پذیرش را به مقاله‌هایی که یکی از نویسندگان آن دارای توزیع استندهای (H-Index) بالایی می باشند اختصاص می‌دهند، با کمترین میزان ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول قرار گرفت و گویه‌ی مجله‌ها از داوران برای داوری در رشته‌های غیر تخصصی‌شان استفاده می‌کنند، با بیش‌ترین میزان ضریب تغییرات در رتبه‌ی انتهایی قرار گرفت (جدول ۵).

در رابطه با متغیر ساختار بررسی و پذیرش مقاله گویه‌های مجله‌های فارسی زبان دارای نرم‌افزارهای مقابله با سرقت ادبی نیستند، با کمترین مقدار ضریب تغییر در رتبه‌ی اول و گویه‌ی و کادر مجله‌ها با مقاله‌های دریافتی برخورد سلیقه‌ای می‌کنند، با بیش‌ترین میزان ضریب تغییرات در رتبه‌ی آخر قرار گرفت.

نما و میانه صفر بود. ۲۹۲ نفر (۸۴/۹ درصد) از پاسخگویان هیچ گونه پیشینه کاری در مجله‌های حوزه کشاورزی نداشتند.

بنا بر نتایج به دست آمده، در رابطه با متغیر زمینه دانشی نشر، گویه‌های ناکارآمدی آموزش‌های ارائه شده به نویسندگان بازدارنده‌ای در زمینه ایجاد و توسعه دیدگاه (ایده)‌های نو می باشد، با کمترین ضریب تغییرات در رتبه اول و گویه نویسندگان نمی‌دانند در چه زمینه‌ها و موضوع‌هایی نیاز به تلاش دارند، بیش‌ترین ضریب تغییرات را به خود اختصاص داد و در رتبه آخر جای گرفت (جدول ۳). هم‌چنین برای متغیر زمینه اخلاقی نشر، گویه برخی از نویسندگان چگونگی آگاه کردن پاسخگویان از ماهیت پژوهش (روش تحقیق و سودمندی‌های آن) را در پژوهش‌های خود گزارش نمی‌دهند، با کمترین ضریب تغییرات در رتبه اول و گویه‌های پژوهش‌ها باید از هرگونه غرض ورزی و تحقیر افراد و گروه‌ها به دور باشند، بیش‌ترین ضریب تغییرات را به خود اختصاص داد و در رتبه آخر جای گرفت.

نتایج گویای آن بود، در متغیر زمینه نگارشی نشر، گویه‌ی نویسندگان از انجام پژوهش لذت کافی نمی‌برند و تنها برای تقویت مشخصات فردی (رزومه) خویش اقدام به نگارش مقاله می‌کنند، با کمترین ضریب تغییرات در رتبه اول و گویه‌ی راحت طلب بودن نویسندگان بازدارنده‌ای بر سر راه خلق دیدگاه‌های نو می‌باشد، با بیش‌ترین ضریب تغییرات در رتبه آخر جای گرفت. نتایج نشان داد، در متغیر رفتار برنامه‌ریزی، تدارکات و تهیه مقدمات، گویه‌های امکانات مورد نیاز برای انجام درست و اصولی مقاله‌ها به ویژه در بین دانشجویان وجود ندارد، با کمترین ضریب تغییرات در رتبه اول و گویه‌ی نویسندگان مهارت لازم برای انتخاب مجله‌هایی که می‌خواهند مقاله‌های خود را به آن‌ها ارسال کنند را ندارند، با بیش‌ترین ضریب تغییرات در رتبه آخر جای گرفت (جدول ۴).

برای متغیر رفتار تنظیم و سازماندهی نشر، گویه ارتباط منطقی بین مطالب قسمت‌های مختلف

جدول ۴- رتبه بندی گویه های متغیر رفتار نشر علمی

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه	متغیر
۱	۰/۲۸	۰/۹۹	۳/۴۹	امکانات مورد نیاز برای انجام درست و اصولی مقاله ها به ویژه در بین دانشجویان وجود ندارد.	رفتار برنامه ریزی و مقدمات نشر
۲	۰/۳۰	۰/۹۹	۳/۲۷	انتخاب روش مناسب پژوهش به خوبی صورت نمی گیرد.	
۳	۰/۳۱	۰/۹۹	۳/۲۳	مقاله ها حاوی طرح مقدماتی پژوهش نیستند.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۳۳	گردآوری اطلاعات و داده ها به صورت درستی انجام نمی شود.	
۵	۰/۳۴	۱/۰۵	۳/۰۵	در بیش تر مقاله ها بیان مسئله به صورت مشخص و بر پایه معیار منطقی نیست.	
۶	۰/۳۷	۱/۱۷	۳/۱۵	پیش نویس مناسب برای مقاله ها تهیه نمی شود.	
۷	۰/۳۹	۱/۲۹	۳/۳۳	نویسندگان بودجه لازم برای تهیه مقدمات انجام پژوهش را ندارند.	
۸	۰/۴۰	۱/۲۶	۳/۱۲	نویسندگان مهارت لازم برای انتخاب مجله هایی که می خواهند مقاله های خود را به آن ها ارسال کنند را ندارند.	
۱	۰/۲۹	۰/۹۰	۳/۱۵	ارتباط منطقی بین مطالب قسمت های مختلف مقاله ها وجود ندارد.	رفتار تنظیم و سازماندهی نشر
۲	۰/۳۱	۱/۰۴	۳/۳۹	نبود یک نظام سازماندهی مشترک بین مجله ها باعث سرگردانی نویسندگان می شود.	
۳	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۳۹	اعتماد متقابل میان همکاران برای در اختیار گذاشتن دانش موجود نیست.	
۳	۰/۳۲	۱/۰۷	۳/۳۶	مسئولیت پذیری و رعایت اصول کاری توسط نویسندگان دچار مشکل است.	
۳	۰/۳۲	۱/۰۲	۳/۲۳	نویسندگان دانش و مهارت های تخصصی مورد نیاز برای تنظیم و سازماندهی مطالب مقاله ندارند.	
۳	۰/۳۲	۱/۰۲	۳/۱۹	موضوع به روشنی تقسیم بندی نشده و موضوع های فرعی آن بی ربط می باشند.	
۴	۰/۳۴	۱/۰۸	۳/۱۷	مطالب مقاله ها انسجام لازم را ندارند.	
۴	۰/۳۴	۱/۰۶	۳/۱۶	نکاتی که در راهنمای نویسندگان آمده است به طور دقیق توسط نویسندگان رعایت نمی شود.	
۱	۰/۳۰	۰/۹۸	۳/۲۵	اصول و قواعد نشانه گذاری و شیوه خط فارسی در برخی از مقاله ها مد نظر قرار نمی گیرد.	رفتار نگارشی نشر
۲	۰/۳۱	۱/۰۵	۳/۳۵	مقاله ها در جمله بندی تنوع چندانی ندارند.	
۲	۰/۳۱	۱/۰۱	۳/۲۶	جمله های درست و مؤثر به کار برده نمی شود.	
۳	۰/۳۲	۱/۰۶	۳/۲۸	در نگارش مقاله ها، دلایل انتخاب موضوع پژوهش توضیح داده نمی شود.	
۴	۰/۳۳	۱/۰۸	۳/۲۵	اصل ساده و روشن بودن جمله ها در پژوهش ها رعایت نمی شود.	
۴	۰/۳۳	۱/۰۲	۳/۱۴	به طور معمول سبک مناسبی برای نگارش مقاله ها انتخاب نمی شوند.	
۱	۰/۲۷	۰/۸۹	۳/۲۳	به این که آیا حقایق نیازمند توضیح بیش تری است یا خیر، توجه نمی شود.	
۲	۰/۲۸	۰/۹۲	۳/۳۴	به مناسب بودن یا نبودن منابعی مورد استفاده دقت نمی شود.	
۳	۰/۳۱	۱/۰۴	۳/۳۲	به منطقی بودن نتیجه گیری مقاله ها توجه چندانی نمی شود.	رفتار اصلاح و بازنگری نشر
۳	۰/۳۱	۰/۹۹	۳/۲۳	بررسی اضافه بودن مطالبو حجم مقاله ها، انجام نمی شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۵	۳/۲۸	همخوانی پیشنهادها با نتیجه گیری و یافته ها بررسی نمی شود.	
۵	۰/۳۳	۱/۰۶	۳/۲۱	سودمندی ها و کامل بودن مطالب مقاله بررسی نمی شود.	
۶	۰/۳۵	۱/۱۱	۳/۱۵	تحلیل و تفسیر منطقی داده ها به درستی و به صورت منطقی انجام نمی شود.	
۶	۰/۳۵	۱/۰۹	۳/۱۳	نتیجه گیری مقاله ها بر پایه داده ها و تفسیرها نمی باشد.	
میانگین کل: رفتار برنامه ریزی، تدارکات و مقدمات نشر (۳/۲۵)، رفتار تنظیم و سازماندهی نشر (۳/۲۵)، رفتار نگارشی نشر (۳/۲۵) و رفتار اصلاح و بازنگری نشر (۳/۲۵)					

* دامنه میانگین از یک تا پنج می باشد.

جدول ۵- رشته‌های درون و برون بخشی مکمل و هم جوار رشته ترویج و آموزش کشاورزی از دیدگاه مصاحبه شوندگان (۲۱ نفر)

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه	متغیر
۱	۰/۳۵	۱/۱۳	۳/۲۵	مجله‌ها اولویت پذیرش را به مقاله‌هایی که یکی از نویسندگان آن دارای توزیع استنادهایی (H-Index) بالایی می‌باشند اختصاص می‌دهند.	ساختار سیاستی نشر مجله‌ها
۱	۰/۳۵	۱/۱۱	۳/۱۹	قوانین مصوب برای پذیرش مقاله‌ها در مجله‌ها وجود ندارد.	
۲	۰/۳۶	۱/۱۸	۳/۲۵	مقاله‌های با سطح توصیفی مورد بی توجهی واقع می‌شوند و تأکید بر مقاله‌هایی با آمار کمی است.	
۳	۰/۳۷	۱/۲۱	۳/۲۷	از وجود ارتباطات بین نویسندگان و کادر مجله‌ها به عنوان یک معیار برای پذیرش استفاده می‌شود.	
۴	۰/۳۸	۱/۲۳	۳/۲۵	مسئولان مجله به اولویت‌های پژوهشی مصوب مجله پایبند نیستند.	
۴	۰/۳۸	۱/۲۴	۳/۲۳	مجله‌های هر دانشگاه یا مؤسسه علمی در جریان پذیرش مقاله‌ها، مقاله‌های دریافتی از همان دانشگاه یا مؤسسه را در اولویت قرار می‌دهند.	
۵	۰/۳۹	۱/۲۴	۳/۱۷	ناشران و مجله‌های علمی از انتشار نتایج پژوهش‌های محلی استقبال نمی‌کنند.	
۶	۰/۴۰	۱/۲۰	۲/۹۷	مجله‌ها از داوران برای داوری در رشته‌های غیر تخصصی‌شان استفاده می‌کنند.	
۱	۰/۴۰	۱/۲۹	۳/۲۴	مجله‌های فارسی زبان دارای نرم‌افزارهای مقابله با سرقت ادبی نیستند.	ساختار بررسی و پذیرش مقاله‌ها
۱	۰/۴۰	۱/۲۸	۳/۱۶	سردبیران مجله‌ها به طور معمول به دلیل مشغله‌های کاری مسؤولیت پذیرش مقاله‌ها را به افراد بی تخصص واگذار می‌کنند.	
۲	۰/۴۲	۱/۳۲	۳/۱۲	برخی از مجله‌ها از سامانه پذیرش الکترونیکی استفاده نمی‌کنند که این امر ارسال مقاله به این مجله‌ها را دچار مشکل می‌سازد.	
۳	۰/۴۴	۱/۴۴	۳/۲۶	پاسخگویی به مقاله‌ها توسط سردبیر مجله‌ها به کندی صورت می‌گیرد.	
۴	۰/۴۶	۱/۴۴	۳/۱۲	کادر مجله‌ها با مقاله‌های دریافتی برخورد سلیقه‌ای می‌کنند.	ساختار فرآیند داوری نشر
۱	۰/۳۳	۱/۱۸	۳/۶۲	روند داوری مقاله‌ها طولانی می‌باشد.	
۱	۰/۳۳	۱/۰۷	۳/۲۳	در طول مرحله‌های داوری پاسخگویی مناسبی توسط کادر مجله‌ها به نویسندگان صورت نمی‌گیرد.	
۲	۰/۳۵	۱/۱۵	۳/۳۱	الگویی مصوب برای داوری مقاله‌ها وجود ندارد.	
۲	۰/۳۵	۱/۱۰	۳/۰۹	قوانین مجله‌ها توسط داوران زیرپا گذاشته می‌شوند.	
۳	۰/۳۶	۱/۱۷	۳/۲۲	ارزیابی مقاله‌ها به صورت منصفانه انجام نمی‌شود.	
۴	۰/۳۷	۱/۱۹	۳/۲۴	داوران با نرم‌افزارهای آماری جدید برای داوری آشنایی ندارند.	
۵	۰/۳۸	۱/۲۳	۳/۲۴	در برخی از مجله‌ها از داوران ضعیف برای داوری مقاله‌ها بهره گرفته می‌شود.	
۶	۰/۴۹	۱/۴۳	۲/۹۱	از افراد حوزه اجرا برای داوری مقاله‌ها استفاده نمی‌شود.	
۱	۰/۳۶	۱/۱۷	۳/۲۹	هزینه چاپ مقاله‌ها بالا است.	
۲	۰/۳۹	۱/۲۹	۳/۲۷	چاپ مقاله‌های پذیرفته شده به دلیل محدودیت تعداد شمارگان مجله‌ها با تأخیر روبرو می‌شود.	ساختار چاپ مقاله
۲	۰/۳۹	۱/۲۸	۳/۲۴	نظام و شیوه‌ای یکپارچه برای جلوگیری از فرستادن یک مقاله به چند مجله وجود ندارد.	
۳	۰/۴۰	۱/۲۰	۳/۰۰	برخی مقاله‌ها همزمان در دو مجله به چاپ می‌رسند.	
۴	۰/۴۳	۱/۳۸	۳/۲۴	در اولویت‌بندی چاپ مقاله‌های پذیرفته شده پارتی بازی می‌شود.	
۵	۰/۴۴	۱/۳۴	۳/۰۴	ویراستاران مجله‌ها در وجود غلط‌های ادبی و املائی دقت نمی‌کنند.	

میانگین کل: ساختار سیاستی نشر (۳/۲۰)، ساختار بررسی و پذیرش (۳/۱۸)، ساختار فرآیند داوری نشر (۳/۲۳) و ساختار چاپ (۳/۱۸)

* دامنه میانگین از یک تا پنج می‌باشد.

جدول ۶- رتبه‌بندی گویه‌های متغیر کیفیت نشر علمی

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه	متغیر
۱	۰/۲۸	۱/۰۳	۳/۶۲	در موضوع مقاله‌ها تازگی و ابتکار چندانی به چشم نمی‌خورد و دیدگاه‌های جدید ارائه نمی‌شوند.	کیفیت نشر علمی
۱	۰/۲۸	۰/۹۸	۳/۵۳	موضوع‌ها از حیث نیازهای علمی کشور، رشته و حوزه‌ی تخصصی اهمیت چندانی ندارند.	
۲	۰/۲۹	۰/۹۶	۳/۳۴	نقل قول‌ها و ارجاع‌های تخصصی مناسب نیستند.	
۳	۰/۳۰	۱/۰۷	۳/۵۸	تجزیه و تحلیل داده‌ها، اطاعات و نظرها و ارائه نتیجه‌گیری مقاله‌ها چندان مشخص و علمی نیستند.	
۴	۰/۳۱	۱/۰۰	۳/۲۳	مقاله‌ها اغلب شیوایی و روانی مطالب مناسب و لازم را ندارند.	
۴	۰/۳۱	۱/۰۰	۳/۲۲	روش تحقیق مقاله‌ها مناسب نمی‌باشند.	
۵	۰/۳۲	۱/۰۶	۳/۳۱	داده‌ها از نظر نحوه‌ی گردآوری و جامعیت اعتبار کافی را ندارند.	
۵	۰/۳۲	۱/۰۵	۳/۲۹	در نگارش مقاله‌ها بیش‌تر به مطالب پراکنده پرداخته می‌شود و مطالب فاقد انسجام لازم هستند.	
۵	۰/۳۲	۱/۰۳	۳/۲۴	اصول نگارشی و قواعد دستور زبان رعایت نمی‌شود.	
۵	۰/۳۲	۱/۰۲	۳/۱۸	نگارش پاورقی‌ها، ارجاع‌ها و معادله‌های تخصصی با استانداردهای منبع‌نویسی همخوانی ندارند.	
۵	۰/۳۲	۱/۰۱	۳/۱۴	مرور پیشینه‌ها و مطالب گذشته به خوبی صورت نمی‌گیرد.	
۶	۰/۳۳	۱/۰۷	۳/۲۴	عنوان مقاله‌ها گویا نبوده در برگیرنده محتوای پژوهش نمی‌باشند.	
۶	۰/۳۳	۱/۰۷	۳/۲۲	نویسندگان با مسئله‌های مربوط به موضوع تحقیق خود آشنایی چندانی ندارند.	
۶	۰/۳۳	۱/۰۱	۳/۰۷	از شکل‌ها، جدول‌ها و نمودارهای مناسب در نگارش مقاله استفاده نمی‌شود.	
۷	۰/۳۴	۱/۰۵	۳/۰۸	مقاله‌ها چارچوب نظری منطقی و مطلوبی ندارند.	
۷	۰/۳۴	۱/۰۷	۳/۰۱	مقاله‌ها فرضیه و هدف‌های معین و گویایی ندارند.	
۸	۰/۳۵	۱/۰۷	۳/۰۲	مقاله‌ها چکیده و مقدمه کامل و مناسبی ندارند.	
۸	۰/۳۵	۱/۰۴	۲/۹۷	در مقاله‌ها از منابع جدید و مرتبط با موضوع پژوهش استفاده نمی‌شود.	
۹	۰/۳۶	۱/۱۶	۳/۲۳	در نگارش مقاله‌ها محدودیت‌های موجود بر سر راه تحقیق انجام شده، بیان نمی‌شود.	
۹	۰/۳۶	۱/۰۷	۲/۹۷	استناد به منبع‌های معتبر هم چون مجله‌های علمی، کتاب و دیگر منبع‌های معتبر صورت نمی‌گیرد.	

میانگین کل کیفیت نشر علمی (۳/۲۲)

* دامنه میانگین از یک تا پنج می‌باشد.

برای متغیر کیفیت نشر علمی، گویه‌ی در موضوع مقاله‌ها تازگی و ابتکار چندانی به چشم نمی‌خورد و دیدگاه‌های جدید ارائه نمی‌شوند، با کمترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول قرار گرفت و گویه‌ی استناد به منبع‌های معتبر هم چون مجله‌های علمی، کتاب و دیگر منبع‌های معتبر صورت نمی‌گیرد، با بیش‌ترین ضریب تغییرات در رتبه‌ی آخر جای گرفت (جدول ۶).

در پایان برای متغیر پیامدهای نشر یافته‌های پژوهشی گویه‌های اولویت دادن پذیرش به مقاله‌هایی که نویسندگان آن توزیع استنادهای بالاتری دارند بازدارنده‌ای بر سر راه شکوفایی

برای متغیر ساختار فرآیند داوری نشر، گویه‌ی روند داوری مقاله‌ها طولانی می‌باشد، با کمترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌ی اول قرار گرفت، هم‌چنین گویه‌ی از افراد حوزه اجرا برای داوری مقاله‌ها استفاده نمی‌شود، با بیش‌ترین ضریب تغییرات در رتبه‌ی انتهایی جای گرفت.

پیرامون متغیر ساختار چاپ مقاله، گویه‌های هزینه چاپ مقاله‌ها بالا است، در رتبه‌ی اول و گویه‌ی ویراستاران مجله‌ها در وجود غلط‌های ادبی و املائی دقت نمی‌کنند، با بیش‌ترین میزان ضریب تغییرات در رتبه‌ی آخر جای گرفت.

(همسو با نامور و کوشا، ۱۳۹۱)، نبود زمینه تنظیم درست پیکربندی مقاله‌ها (همسو با اینشتین، ۲۰۱۵؛ مجیدی و همکاران، ۱۳۹۵)، سطحی نگری در روشناسی (همسو با اسلامی اردکانی، ۱۳۹۲)، تحمیل معنا به متن (همسو با اینشتین، ۲۰۱۵)، پراکندگی و نبود زمینه انسجام مطالب (همسو با اینشتین، ۲۰۱۵) و نبود زمینه رعایت اخلاق (همسو با سنگوال، ۲۰۱۳) دانست.

در زیر برخی راه‌کارهای مقابله با هریک از آسیب‌های بیان شده در بالا، پیشنهاد شده‌اند.

- سرقت علمی: ارائه‌ی آموزش‌های لازم در زمینه روش تحقیق، تقویت ساختار مجله‌ها، تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز برای داوری مقاله‌ها، تهیه نرم‌افزارهای لازم برای تشخیص سرقت علمی، نظارت دقیق، در اولویت قرار دادن کیفیت مقاله‌ها و حمایت از مقاله‌های با کیفیت.

- دستکاری داده‌ها: استفاده از نتایج پژوهش‌های کاربردی، آموزش و بهبود مهارت پژوهش‌گران، قرار دادن اولویت بر کیفیت پژوهش‌ها، برنامه‌ریزی و تهیه نرم‌افزارهای لازم برای بررسی و یافتن راه‌کار علمی برای دستکاری در داده‌ها، و نظارت کافی و دقیق از جانب استادان و مؤسسه‌های آموزشی بر کار پژوهش‌گران، بررسی دقیق مقاله‌ها از سوی مجله‌ها و نظارت بر کیفیت کار داوران.

- داده‌سازی: امتیازدهی بر پایه کیفیت مقاله‌ها به جای تأکید بر کمیت، ارائه‌ی آموزش روش تحقیق به پژوهش‌گران، دریافت داده‌های پژوهش از پژوهش‌گران، تهیه نرم‌افزارهای لازم نظارتی، تأکید بر کیفیت مقاله‌ها به جای کمیت‌گرایی و استفاده از داورانی که مهارت بیشتری در زمینه‌های آماری و روش تحقیق دارند.

- نبود زمینه حمایت از نشریه‌های داخلی: پرهیز از برخورد سلیقه‌ای در حمایت از مجله‌ها، بهبود و تقویت ساختار مجله‌ها، تلاش برای بالا بردن ضریب تأثیر آن‌ها، تغییر دیدگاه نهادهای حامی نشریه‌ها نسبت به مجله‌های داخلی و اختصاص دادن بودجه لازم به نهادهای حامی مجله‌های داخلی.

استعدادهای نو می‌شود، مقاله‌هایی که شیوایی و روایی لازم را ندارند باعث سردرگمی خوانندگان می‌شوند و استفاده از منبع‌های قدیمی و نامرتب با پژوهش، باعث بی‌ثمر ماندن پژوهش‌ها می‌شود با کمترین مقدار ضریب تغییرات در رتبه‌های اول تا سوم قرار گرفتند و گویه‌های ناآشنایی نویسندگان با مسئله‌های مربوط به موضوع پژوهش خود باعث پرداختن به مسئله‌های غیرضروری می‌شود، نبود الگویی مصوب برای داوری مقاله‌ها باعث برخورد سلیقه‌ای داوران با مقاله‌ها و بی‌عدالتی در نشر می‌شود و آوردن محدودیت‌ها پژوهش در مقاله باعث آسان‌تر شدن انجام پژوهش‌های آینده در زمینه مربوطه می‌شود، با بیش‌ترین ضریب تغییرات در سه رتبه انتهایی قرار گرفتند (جدول ۷).

با توجه به جدول ۸، متغیر پیامدهای ناشی از آسیب‌شناسی نشر علمی، در سطح یک درصد خطا معنی‌دار بود، ضریب KMO (۰/۹۴۲) و مقدار بارتلت (۴۲۹۳/۸۴۱) به دست آمد. گویه‌های این مؤلفه پس از چرخش به روش واریمکس در چهار گروه داده‌سازی و اولویت‌ها، داوری، اصول نگارشی و منبع‌ها و هزینه‌ها دسته‌بندی شدند (جدول ۹).

بحث و نتیجه‌گیری

نشر مقاله‌های علمی در عرصه کشاورزی در مرحله‌های مختلف فرآیند نشر، از مرحله‌ی ایده پردازی، نگارش، داوری، پذیرش و چاپ درگیر آسیب‌هایی است. در طی انجام این بررسی آسیب‌هایی از فرآیند نشر یافته‌های پژوهشی در عرصه کشاورزی با بهره‌گیری از نظریه آسیب‌شناسی سه شاخگی بررسی شد. به صورت خلاصه، از جمع‌بندی موارد و یافته‌های به دست آمده (جدول ۳ تا ۷) آسیب‌هایی که مشهودتر از دیگر آسیب‌ها بودند را می‌توان به صورت خلاصه شامل سرقت علمی (همسو با اسلامی اردکانی، ۱۳۹۲)، دستکاری داده‌ها (همسو با اسلامی اردکانی، ۱۳۹۲، مجیدی و همکاران، ۱۳۹۵؛ صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷)، داده‌سازی (همسو با سنگوال، ۲۰۱۳؛ صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷)، نبود زمینه حمایت از نشریات داخلی، تأخیر در نشر

جدول ۷- رتبه‌بندی گویه‌های متغیر پیامدهای ناشی از آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین*	گویه	متغیر
۱	۰/۲۸	۱/۰۱	۳/۵۵	اولویت دادن پذیرش به مقاله‌هایی که نویسندگان آن توزیع استنادهای بالاتری دارند بازدارنده‌ای بر سر راه شکوفایی استعدادهای نو می‌شود.	پیامدهای حاصل از آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی
۲	۰/۳۰	۱/۰۶	۳/۵۰	مقاله‌هایی که شیوایی و روایی لازم را ندارند باعث سردرگمی خوانندگان آن می‌شوند.	
۲	۰/۳۰	۱/۰۲	۳/۴۴	استفاده از منابع‌های قدیمی و نامرتبط با پژوهش، باعث بی‌ثمر ماندن پژوهش‌ها می‌شود.	
۳	۰/۳۱	۱/۱۲	۳/۵۷	پارتی بازی در اولویت‌بندی چاپ مقاله‌ها باعث بی‌انگیزگی و بی‌رغبتی نویسندگان می‌شود.	
۳	۰/۳۱	۱/۱۰	۳/۵۶	کندی روند پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های داخلی باعث ارسال مقاله‌های به مجله‌های خارجی گاهی نامعتبر می‌شود.	
۳	۰/۳۱	۱/۰۸	۳/۵۱	رعایت نشدن رازداری توسط نویسندگان در جریان انتشار مقاله‌ها باعث بی‌اعتمادی جامعه‌های هدف به نویسندگان می‌شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۱۳	۳/۵۲	بها ندادن به مجله‌های داخلی باعث استثماری مجله‌های خارجی بر انتشارات جامعه علمی کشورمان می‌شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۴۲	نبودن فرضیه‌ها و اهداف مشخص در مقاله‌ها باعث پراکندگی مطالب و بی‌فایده شدن مقاله‌ها می‌شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۴۰	پای بند نبودن مسؤلان مجله‌ها با اولویت‌های پژوهشی مصوب مجله، باعث سردرگمی نویسندگان می‌شود.	
۴	۰/۳۲	۱/۰۸	۳/۳۸	ناهمخوانی پیشنهادها با نتیجه‌گیری‌ها و یافته‌ها باعث بی‌استفاده ماندن مقاله‌ها می‌شود.	
۵	۰/۳۳	۱/۱۹	۳/۳۸	مدنظر قرار ندادن اصول، قواعد نشانه‌گذاری و شیوه خط فارسی در برخی از مقاله‌ها باعث افت کیفیت ادبی و نگارشی مقاله‌ها می‌شود.	
۶	۰/۳۴	۱/۲۱	۳/۵۳	داده‌سازی برخی از نویسندگان در جریان نشر مقاله‌ها باعث سرخوردگی و بی‌انگیزگی دیگر نویسندگان می‌شود.	
۷	۰/۳۵	۱/۲۰	۳/۴۵	نبودن نرم‌افزارهای فارسی زبان مقابله با سرقت ادبی باعث افزایش روزافزون سرقت ادبی می‌شود.	
۸	۰/۳۶	۱/۲۰	۳/۳۵	عدم تجزیه و تحلیل نکردن داده‌ها، اطلاعات و ارائه نتیجه‌گیری روشن در مقاله‌ها، سطح مقاله‌های منتشره را پایین می‌آورد.	
۹	۰/۳۷	۱/۲۳	۳/۳۴	نبود الگویی مصوب برای داوری مقاله‌ها باعث برخورد سلیقه‌ای داوران با مقاله‌ها و بی‌عدالتی در نشر می‌شود.	
۱۰	۰/۳۸	۱/۳۱	۳/۴۰	همخوانی نداشتن موضوع مقاله‌های منتشره با نیازهای علمی کشور باعث بدون استفاده ماندن مقاله‌های منتشر شده می‌شود.	
۱۰	۰/۳۸	۱/۲۱	۳/۲۲	هزینه‌ی بالای چاپ مقاله‌ها در مجله‌های معتبر باعث ارسال مقاله‌ها به مجله‌های بی‌کیفیت و نامعتبر می‌شود.	
۱۱	۰/۳۹	۱/۳۱	۳/۳۴	زمانی که هر مجله، مقاله‌های دانشگاه یا مؤسسه‌ی علمی خود را در اولویت پذیرش قرار می‌دهد کیفیت جای خود را به رابطه و سمت می‌دهد.	
۱۱	۰/۳۹	۱/۲۷	۳/۲۷	بهره نبردن از داوران حوزه‌ی اجرا باعث کم توجهی به ابعاد اجرایی و کاربردی مقاله‌ها می‌شود.	
۱۱	۰/۳۹	۱/۲۵	۳/۲۲	عدم آشنایی نویسندگان با مسئله‌های مربوط به موضوع پژوهش خود باعث پرداختن به مسئله‌های غیرضروری می‌شود.	
۱۲	۰/۴۳	۱/۳۸	۳/۲۲	نبود الگویی مصوب برای داوری مقاله‌ها باعث برخورد سلیقه‌ای داوران با مقاله‌ها و بی‌عدالتی در نشر می‌شود.	
۱۳	۰/۴۶	۱/۶۰	۳/۴۶	آوردن محدودیت‌ها پژوهش در مقاله باعث آسان‌تر شدن انجام پژوهش‌های آینده در زمینه مربوطه می‌شود.	

میانگین کل کیفیت نشر علمی (۳/۲۲)

* دامنه میانگین از یک تا پنج می‌باشد.

جدول ۸- تحلیل عاملی پیامدهای ناشی از آسیب‌شناسی نشر یافته‌های پژوهشی

مؤلفه	ضریب KMO	مقدار بار تلت	میزان معنی داری	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱				۱۰/۲۵	۲۱	۲۱
۲	۰/۹۴۲	۴۲۹۳/۸۴۱	۰/۰۰۰	۱/۳	۲۰	۴۱
۳				۱/۱۵	۱۴	۵۵
۴				۰/۹۶	۷	۶۲

جدول ۹- خلاصه نتایج تحلیل عاملی پیامدهای ناشی از آسیب‌شناسی نشر علمی

عامل‌ها	نام عامل	گویه‌ها	بار عاملی
۱	داده‌سازی و اولویت‌ها	داده‌سازی برخی از نویسندگان در جریان نشر مقاله‌ها باعث سرخوردگی و بی‌انگیزگی دیگر نویسندگان می‌شود.	۰/۶۷۴
		آوردن محدودیت‌ها پژوهش در مقاله باعث آسان‌تر شدن انجام پژوهش‌های آینده در زمینه مربوطه می‌شود.	۰/۶۶۸
		نبودن نرم‌افزارهای فارسی زبان مقابله با سرقت ادبی باعث افزایش روزافزون سرقت ادبی می‌شود.	۰/۶۹۴
		زمانی که هر مجله، مقاله‌های دانشگاه یا مؤسسه‌ی علمی خود را در اولویت پذیرش قرار می‌دهد کیفیت جای خود را به رابطه و سمت می‌دهد.	۰/۷۵۹
		بهره نبردن از داوران حوزه‌ی اجرا باعث کم توجهی به ابعاده اجرایی و کاربردی مقاله‌ها می‌شود.	۰/۴۹۹
		پای بند نبودن مسؤلان مجله‌ها به اولویت‌های پژوهشی مصوب مجله، باعث سردرگمی نویسندگان می‌شود.	۰/۵۵۹
		اولویت دادن پذیرش به مقاله‌هایی که نویسندگان آن توزیع استنادهای بالاتری دارند بازدارنده‌ای بر سر راه شکوفایی استعدادهای نو می‌شود.	۰/۶۸۱
		هزینه‌ی بالای چاپ مقاله‌ها در مجله‌های معتبر باعث ارسال مقاله‌ها به مجله‌های بی کیفیت و نامعتبر می‌شود.	۰/۶۹۲
		همخوانی نداشتن موضوع مقاله‌های منتشره با نیازهای علمی کشور باعث بدون استفاده ماندن مقاله‌های منتشر شده می‌شود.	۰/۶۹۴
		نبود الگویی مصوب برای داوری مقاله‌ها باعث برخورد سلیقه‌ای داوران با مقاله‌ها و بی‌عدالتی در نشر می‌شود.	۰/۶۴۳
۲	داوری	نبود نظارت بر کار داوران در جریان داوری مقاله‌ها باعث رد شدن مقاله‌های باکیفیت و پذیرش گرفتن مقاله‌های بی کیفیت و سطح پایین می‌شود.	۰/۷۴۲
		تجزیه و تحلیل نکردن داده‌ها، اطلاعات و ارائه نتیجه‌گیری روشن در مقاله‌ها، سطح مقاله‌های منتشره را پایین می‌آورد.	۰/۶۸۴
		نبودن فرضیه‌ها و هدف‌های مشخص در مقاله‌ها باعث پراکندگی مطالب و بی فایده شدن مقاله‌ها می‌شود.	۰/۶۳۴
		ناآشنایی نویسندگان با مسئله‌های مربوط به موضوع پژوهش خود باعث پرداختن به مسئله‌های غیرضروری می‌شود.	۰/۴۲۹
		ناهمخوانی پیشنهادها با نتیجه‌گیری‌ها و یافته‌ها باعث بی استفاده ماندن مقاله‌ها می‌شود.	۰/۴۵۲
		مدنظر قرار ندادن اصول، قواعد نشانه‌گذاری و شیوه خط فارسی در برخی از مقاله‌ها باعث افت کیفیت ادبی و نگارشی مقاله‌ها می‌شود.	۰/۵۳۷
		رعایت نشدن رازداری توسط نویسندگان در جریان انتشار مقاله‌ها باعث بی اعتمادی جامعه‌های هدف به نویسندگان می‌شود.	۰/۵۵۹
		کندی روند پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های داخلی باعث ارسال مقاله‌ها به مجله‌های خارجی و گاهی نامعتبر می‌شود.	۰/۷۷۱
		بها ندادن به مجله‌های داخلی باعث استئمار مجله‌های خارجی بر انتشارات جامعه علمی کشورمان می‌شود.	۰/۸۲۶
		استفاده از منبع‌های قدیمی و نامرتبط با پژوهش، باعث بی ثمر ماندن پژوهش‌ها می‌شود.	۰/۷۵۶
۴	منابع و هزینه	مقاله‌هایی که شیوایی و روایی لازم را ندارند باعث سردرگمی خوانندگان می‌شوند.	۰/۴۹۰
		پارتی بازی در اولویت‌بندی چاپ مقاله‌ها باعث بی انگیزگی و بی رغبتی نویسندگان می‌شود.	۰/۴۳۰

مقاله‌ها، ایجاد راه‌کارهای مناسب برای دسترسی پژوهش‌گران به منابع‌های علمی مورد نیاز.

- پراکندگی و نبود زمینه انسجام مطالب: تجلیل از نویسندگان برتر، استفاده از پژوهش‌های کاربردی در عمل، آموزش مهارت‌های لازم به پژوهش‌گران، ایجاد قوانین استاندارد و یکسان در مورد چینش محتوای مقاله‌ها در مجله‌های داخلی، تأکید بر کیفیت مقاله‌ها به جای لاتین یا داخلی بودن و تجدید نظر در مورد آموزش مقاله‌نویسی و روش تحقیق.

- نبود زمینه رعایت اخلاق: تأکید بر رعایت هنجارها و اخلاق در هنگام آموزش به پژوهش‌گران و داوران مقاله‌ها، تهیه نرم‌افزارهای لازم برای داوران، بازبینی قوانین و مقررات، برخورد قاطع با متخلفان و تشویق و حمایت از پژوهش‌های متکی بر اخلاق.

پی‌نوشت‌ها

- 1- Behavioral
- 2- Structural
- 3- Contextual

- تأخیر در نشر: در نظر گرفتن جایزه پادشاهی برای داوران مجله‌ها، تعریف کردن قوانین لازم برای داوری محتوای مقاله‌ها، آموزش افراد برای داوری، تقویت امکانات مجله‌ها و ارائه آموزش‌های مناسب برای بهبود کیفی مقاله‌ها.

- نبود زمینه تنظیم درست پیکربندی مقاله‌ها: ارائه آموزش‌های لازم به پژوهش‌گران در زمینه مقاله‌نویسی علمی و فنی، ایجاد مقررات یکسان و استاندارد در زمینه پیکربندی برای همه‌ی مجله‌ها و نظارت دقیق بر آن.

- سطحی نگری در روش‌شناسی: نظارت بر روند انجام کار پژوهش‌گران، ارائه‌ی آموزش‌های لازم به پژوهش‌گران، مشخص کردن قوانین مربوطه در زمینه روش‌شناسی پژوهش، نظارت بر روند پذیرش مقاله‌ها و استفاده از داورانی که در زمینه آمار و روش تحقیق دارای توانایی‌های لازم هستند.

- تحمیل معنا به متن: آموزش مهارت‌های لازم به پژوهش‌گران، تأکید بر استفاده از منابع مربوط به موضوع تحقیق، آموزش و تشویق پژوهش‌گران برای فراگیری روش‌های جستجو، نظارت بر کار پژوهش‌گران، بازبینی قوانین و مقررات مجله‌ها در بررسی و پذیرش مقاله‌ها، داوری و بررسی دقیق

منبع‌ها

- اسلامی اردکانی، س. ح. (۱۳۹۲). فربهی یا آماس؛ تحلیل ساختار مقالات (نا) علمی - پژوهشی در علوم انسانی. فصل‌نامه علمی پژوهشی روش‌شناسی علوم انسانی، ۱۹ (۷۵-۷۴)، ۹۱-۱۱۹.
- ذاکری‌پور، غ. ر.، رضاقلی، ف. و احمدآبادی، م. (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی منابع انسانی فاتب با هدف بهبود توسعه. توسعه مدیریت و منابع انسانی و پشتیبانی، ۶ (۲۲)، ۷-۲۰.
- خسروی، س.، شهبازی، س.، میرک‌زاده، ع. ا.، غلامی، م. و مهدی‌زاده، ح. (۱۳۹۵). نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی ترویج و آموزش کشاورزی و توسعه روستایی دانشگاه رازی کرمانشاه نسبت به آینده شغلی خود. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۸ (۳۸)، ۱۸-۲۹.
- صادقی، ع. و بیژنی، م. (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی کاربرد روش‌های آماری و داده‌پردازی در پژوهش‌های علمی کشاورزی. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۱۰ (۴۴)، ۱۲۷-۱۴۸.
- کاظمی، ع. (۱۳۸۷). مشکلات سنجش تولیدات علمی کشور. مدیریت اطلاعات سلامت، ۵ (۲): ۱۷۵-۱۷۸.
- مجیدی، ف.، بیژنی، م. و عباسی، ع. (۱۳۹۵). تحلیل آسیب‌شناسی نشر مقاله‌های علمی در عرصه کشاورزی: کاربرد الگوی سه شاخگی. رویکردهای پژوهشی در علوم اجتماعی، ۲ (۵)، ۱۶۱-۱۴۹.

مجیدی، ف.، بیژنی، م. و عباسی، ع. (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر کیفیت نشر مقاله‌های علمی در علوم کشاورزی در ایران. *مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی*، ۱۳ (۲)، ۲۱-۳۸.

نامور، ز. و کوشا، ک. (۱۳۹۱). تأخیر در نشر مقاله‌های علمی بین‌المللی: مطالعه مقایسه‌ای چند رشته‌ای. فصل‌نامه علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۲۸ (۲)، ۳۴۲-۳۴۷.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - معاونت پژوهش؛ کمیسیون نشریات علمی کشور. (۱۳۹۳). قابل دسترسی در: <http://journals.msrt.ir>

- Einstein, A. (2015). Writing and publishing a scientific paper: Facts, Myths and Realities. *Medical Journal Armed Forces India*, 71 (107), 107-111.
- Krejci, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Krishnan, V. (2013). Etiquette in scientific publishing. *The American Association of Orthodontists and Dentofacial Orthopedics*, 144 (4), 577-582.
- Sangwal, K. (2013). Citation and impact factor distributions of scientific journals published in individual countries. *Journal of Informetrics*, 7, 487-504.

Publication of Agricultural Research Findings: A Pathological Analysis

M. Bijani¹, F. Majidi², and E. Abbasi³

1- Assistant Professor, Tarbiat Modares University (TMU), College of Agriculture, Department of Agricultural Extension and Education, Tehran, Iran.

2- Former M. Sc. Student, Tarbiat Modares University (TMU), College of Agriculture, Department of Agricultural Extension and Education, Tehran, Iran.

3- Associate Professor, Tarbiat Modares University (TMU), College of Agriculture, Department of Agricultural Extension and Education, Tehran, Iran.

Abstract

The publication of research findings is one of the major needs of the scientific community. Accordingly, the pathology of the process of publishing and preserving its quality has priority. The lack of dissemination of the research findings, especially in the agriculture, leads to the lack of knowledge of researchers. On the other hand, the quality of research findings is important. In this regard, the purpose of this study was analyzing pathology of publishing research findings in the field of agriculture. The research method is descriptive which carried out by a survey for gathering data. The statistical population consisted of all faculty members and Ph. D. students of agriculture (6773 person) in the public universities of Iran. By using Krejcie and Morgan's Table and three stage sampling 363 person were selected as sample (106 faculty members and 257 Ph. D. students). The data collection instrument was a questionnaire, which a panel of faculty members of agricultural extension and education confirmed its validity. The reliability of the items of the questionnaire was approved with calculating ordinal theta coefficient ($0.72 \leq \theta \leq 0.93$). The damages of the publication of research findings were classified in three areas of publishing context (including the context of knowledge, ethics and attitudes), publishing structure (including structure of policy, investigation and acceptance, review process and printing) and publishing behavior (including behaviors of planning, organizing, writing, and reviewing) using three branches theory and their items were ranked as perceived by respondents. Using factor analysis, four causative factors of data making and priorities, review process, principles of writing and resources and costs were extracted in the publication of agricultural research findings. At the end, based on the findings, functional recommendations were presented.

Index Terms: publication pathology, publication quality, three branches theory, agricultural research, publication of research findings.

Corresponding Author: M. Bijani

Email: mbijani@modares.ac.ir

Received: 11/08/2018; **Accepted:** 28/08/2018